

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor:
THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling:
TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

Spegl, gardinstengur, rammur, rammulistar.

- Bilætir setast i rammu. -

TH. 309.

A. EIRIKSTOFT

TH. 309.

skot var beinavegin »kompro-
miterandi» fyrir teir sum lærarar.

J. Poulsen

hevdði ikki væntað tilfíkan orð-
drátt um hetta mál. Tær van-
ligu kanónurnar sýntust ikki
nóg sterkar. Socialistarnir koyrdu
fram við teim stóru kanónunum
og tanks og øllum álópsvápnunum,
sum um hetta var eitt lívsmál
fyrir teir. Talarin helt, at mað-
urin ikki hevði verið málsjónskur.
Tí hann hevði bjóðað sóknar-
stýrinum stykkið til leigu ella í
makaskifti. Hann visti ikki, um
socialistarnir kundu fata tað.
Men hann skilti væl, at ein
maður kendi so sterkan tókka
til ta jørd, hann hevði arvað, at
hann ikki vildi av við hana.
Meirilutin hevði hildið, at málið
kundi biða, til útskiftingin kom
á Skála. Annars høvdu teir
Oyruna at spæla á. Tað var
brúkt í 20 ár, og kundi væl
brúkast hereftir. Búnaðarráð-
gevarin hevði úttalað seg um
málið, og eftir hansara úttali
kundi Oyruni brúkast. Danbjørg
hevði úttalað, at búnaðarráð-
gevarin hevði givið skëivar upplýsingar viðvíkjandi, hvussu
langt tað er frá skúlanum til
Oyruni. Hann trúði, at búnaðar-
ráðgevarin hevði sagt álitandi
upplýsingar.

P. M. Dam

kundi skilja, at seinasti æraði
talar kendi tað sum stórar
kanónur og tanks riðu honum
fmóti. Tí meirilutans uppskot er
av sonnum skeivt og órættvíst.
At so er, bera skjølini í málinum
prógvið fyrir. Tað var logið at
seinasti æraði talarin skjeyt til
búnaðarráðgevaran, ið sigur, at
um Oyruni skulu vera brúkandi
til spælipláss, megu tey gyrdast
við høgum gørdum; tí hetta leik-
pláss gekk oman at sjóarmál-
anum og út til eina á, og at
hetta vil kosta eins nóg og

keypið av jarðastýkkinum, ið
træta er um. Tá ið harra Poul-
sen helt rorandi talu um fólksini,
ið knýta seg til arvaðar, hann
henda tala neyvan nýtast um
mótmalismannin; tí hann er
væl býrdur við at sleppa av við
jorðina, bert hann onkunaðni
fær aðra jorð ístaðin. Hann
leggur so stalt einki í tað, at
hava arvaðar. Og er tað tað, at
meirilutin hugsar sær, at út-
skiftingin skal loysa henda
spurning við at veita sóknar-
stýrinum jarðateigin, ið tað vil
hava, so má tað vera beinast at
gera tað nú beinavegin. At
skjóta spurningin frá sær bara
fyrir at sleppa frá at skera
íggjognum er ómannsligt og
óverdugt. Tá ið lögtingið einki
fær við spurningin at gera, skal
tað hava skomm fyrir, hvussu
leikplássid fæst til vega.

Enn eina løtu fór orðadráttur
fram.

Atkvøðisgreiðslan var áttsett.

Hví so firtin?

Jóannes bóndi kærir seg yvir,
at vit og »okkara maður» í
landbrúksráðnum hava runnið
við tíðindum um jarðamanna-
sáttmálan. Ja, hann hóttir enná
við at taka til vápna aftur.

Skuldi sáttmálin vera dulmál
og eitt myrkursins barn, áttu
jarðamannafelags umboðsmenn-
inir ikki at runnið á leistum til
»Dagblaðið» at »proklamera»
ein stórsigur fyrir jarðamanna-
felags oddafiskarnar.

Tá ið hetta var hent, var tað
ikki logið, um vit beittu á
okkara mann í landbrúksráð-
num og bóðu um eina frágreið-
ing; særliga forvitnisligt var tað
fyrir okkum at vita, hvussu til
stóð hjá traðarmonnunum og
teim smáu óðalsmonnunum.

»Vit í landbrúksráðnum megu
sjálvandi siga sum er, tá ið
jarðamannafelags umboðsmenn-
inir eru farnir at geipa og bíta
okkum í ryggin,« heldur okkara
maður fyrir, tá ið vit hittu hann
á máli attaná »Dagblaðsins»
fyrstu sláan á bóndanna stór-
sigurstrommu, ið óivað var
ætlað at ljóða kring um alt
landið. »Teir um tað. Okkum
er nóg mikið at kunngerá sátt-
málan. Hann sigur fólki alt,
eisini hvør ið hevur vunnið,
um talan skal vera um tað.»

Til tóku sjálvir spunslið úr
tunnuni. Nú fara tit — Jóannes
Patursson eisini — sjálvir at
tola tað, ið tit fylltu hana við.
Er tað bík, so er tykkara »heið-
urin og æran» fyrir, um tit
komu at standa heldur svartir.

Til traðarmenninar

Skyld.

Mangir eru teir, sum spyrja
um skyldina fyrir, at okkara
fruktbara land liggur so at kalla
ódyrkað. Vit kunna ikki bera
við, at lítið ella einki veksur
her. Tvorturimóti! Eftir viður-
skiftunum veksur heilt væl her.
Man ikki vera so, at skyldin
er at finna heima hjá okkum
sjálvum? Hovdu tit ikki haft
betri hug at velja, um so var,
at tit høvdu haft atstoðir til at
gera, sum tit sjálvir vildu? Um
so var, at tit fingi loyvi til at
sáa tað gras, sum tit hildu hóska
best, og gróðurseta tær plantur,
sum tit vistu góðu besta lívð,
so vildu tit ár eftir ár fingið
hugin vandan til at dyrka tað,
sum lónti seg best. Men nú
hevur lóggávan verið soleiðis
her, og er tað enn, at alt skal
vera í felag, og dyrking skal
ikki vera hovudsendamálið við
jarðarrokkin, men seyðahald
skal vera aðalmálið í landbú-
naðinum. Hetta hevur ført til tað
forskrekkljuga, at bert Føroyar
— einki annað land, sum fæst
við dyrking — hevur blanda
saman seyðahald og dyrking.
Hesi tvey kunnu ikki sameinast.
Eingin kann halda eina kultur-
mark í góðum standi og lata
seyð ganga á henni 7 mánaðar
um árið. Hetta er sjálvsagt, so
tað loysur seg ikki at skifta
orð um slíkt. Menn, ið koma
aftur úr Íslandi, vita at siga frá,
at íslendsku bóndur, sum hava
gjørt teirra bø ístand, ikki vilja
lata sín egnu seyð sleppa inn á
dyrkilendir. Tað er tí so hjarta-
leyst at hoyra talsmenn fyrir tí
gamla laginum troysta traðar-
mannin í Føroyum við tí, at
seyðakleypin taðar. Geldur tað
um at fáa taðfall avseyðakleypum,
so er bæt at hava nógvan seyð;
men — royndir hava higartil

prógvað, at ikki ber tað til bert
at sleppa nógvan seyð út um
heystið.

Latið okkum gera tað klárt
fyrir okkum sjálvum, og latið
okkum ikki villast í okkara
hugsjónum, at enn eru Føroyar
so aftarlaga í landbúnaði, at
innangarðsfríður er ikki fingin
í gildi, at enn er alt í felag, at
tann ognarleysi traðarmaðurin
einki fær av tí felagsseyði, sum
í 7 mánaðar av árinum elur
grasið á hansara trø, og at
hann ikki skal bjóða til at dyrka
við skili — dyrka kulturplantur
— so leingi hetta óskilið ræður.

Men hví er soleiðis stalt?
Hvørs er skyldin? Latið meg
siga tað straks, høn er ikki
hjá Danskinum, ikki hjá
Danastjórn. Kann tað mót-
sigast, at Føroyingar hava fingið
sini ynskir uppfyllt hjá ríkis-
stjórnini gjøgnum öldir? — Tá
leigarar og eigarar høvdu klagad
yvir stýrslagið frá 1660 til 1709,
fingu teir ikki tá sín vilja?
Kom ikki alt tá aftur í hitt
gamla lagið, sum teir elstu tá
vistu um at siga? — Hvát var
tá at klaga um? — Jú, tá skuldi
vera ónógv fólki í landinum!
— Fer so ikki boð til kongs, at
eingin skal hava lov at gifta seg,
sum ikki í minsta lagi hevði
hálsa mørk í jørd? — Teir fáu
eisini sín vilja framdan tá; tó
at stjórn ríkisins ferð eftir ferð
visti á hvussu órímiligi eitt slíkt
krav var. — Nú mátti verið
gott; men nei, tá stjórn ríkisins
í 1814 hevði samtykt, at fólka-
skúlar skuldu ibirtast í Dan-
mark og tessvegna fingi eitt
skúlalag í lag fyrir hvønn mann
í Føroyum eisini í 1845, var
eitt tað fyrsta, ið frættist, at
teir, ið høvdu lagt undir seg
alla jorðina og kannaðu sær
rættin til sjógvin eisini, fóru at
klaga um, at hetta var ovtung
byrða at bera og bóðu stjórnina
sleppa sær undan slíkari tyngd.
— Stjórnin játtar, og skúlarin
verða avtiknir í 1854. — Nú
skuldi ein trú, at eitt samfund,
sum gjøgnum öldir var stýrt
av jarðaleigarum og jarðaeigar-
um, hevði ein tryggan og fastan
búnaðarstalt, sum ikki læt seg
rilla av lagi, um frihandil og
fri arbeidsvilkor komu. Men ikki
var so. Fyrst fóru húskallarnir
og arbeidskonurnar av gørd-
unum, sum vituligt var, og til
endan fóru bæði jarðeigarin
og -leigarin at verða skipsmenn.
Tá avturkar, er tí fólkið avant
við vanligt dyrkið, bara ein
primitiv seyðarókt er eftir.
— Alt hevur gingið her heilt
ódrvísi enn í Noreg, Danmark
og Íslandi. Teir fylgdu við
tíðini, teirra landbúnaður kom
uppá hædd við, hvat heimurin
hevði av slíkum; men vit lógu
eftir við okkara felagsskapi
og ásettu seyðaskipan. Er

tað skeivt at siga, at Føroyar í
seinasta mannsaldrí hava inn-
ført eplir, mjólk, mjøl, grønmeti,
ullint klæði og høg gggj? Hevði
ikki ein danskur maður tikið
sær um reiggj um 1890 at fáa
traðarlógina íggjognum, so
hevði meira verið innflutt nú,
enn er. Hann hevur mettað
mangan munnin. Tó mangur,
ið fegin vildi hava eina leigturð,
situr enn og minnist til tey
brøv, hann hevur fingið frá
»Góðsbestyrelsen», sum siga:
»Andragendet kan ikke efter-
kommes, thi Fæsteren sætter sig
derimod.» Latið okkum, sum
nú eru uppi í søguni, ikki fáa
mong av slíkum skrivilsom frá
Landbrugsraadet paa Færøerne,
uttan at siga frá! Tí enn kann
traðarmaðurin rópa, hann hevur
enn loyvi at skriva í bløð og
tala á fundi og siga frá, hvussu
tann stjórn, sum stýrir hini
almennu jorðini í Føroyum, fer
við tí manni, sum brýtur upp
úr nýggjum og veltir nýrulendi
og gaddajorð til góðan bøl! Tað,
at lóggávan enn ikki vissar
traðarmanninum innangarðsfríð,
skal ikki leggjast Danskinum til
last — hann eigur onga skyld
í hesum. Tvortímóti; eisini hesa
ferð var tað ein danskur maður,
sum bardist móti afturbaldinum
í Føroyum.

Eg endurnýggi tað, eg fyrr
havi sagt. Latið okkum av
fullum huga akta Føroya amt-
mann, tá ið hann í sínum »Op-
fordring til den færøske Befolk-
ning» tíðarmerkt 9. september
1939, biður øll »udnytte Jorden
ved Forøgelse af Avlen og Frem-
me af Opdyrkningen». Hetta er
í roynd og veru tað sama, sum
hevur verið sagt til Føroyingar
gjøgnum öldir. Latið okkum
gera tað; tí einaferð mugu lög-
tingsmenn fata (hvussu ternæmir
teir annars lástast at vera), at
betri hug hevur maður at velja
sína egnu jorð sum fríur maður
enn at knossast og sleipa fyrir
onnur og vita, at hann fær ikki
^{12/12} av gróðuri, men bert ^{1/12}.

Vit royna sum vanligt at velja
í vetur! —

Takk fyrir tey aftursvar, mær
eru send. Vit hittast aftur. Í
næstu grein ætli eg at svara
»gyltinamanninum» í »Dagblað-
num» aftur.

Gota, 11. okt. 1939.

Konoy.

Kriggs- umstøðurnar.

Finnarar

undir gesantinum Paasikivis
leiðslu hava verið í Moskva til
samráðingar um Ruslands krøv.
Teir eru afturkomnir og hava
samráðingar við Finnlands stjórn
um støðuna til Ruslands ynski